

**SENKA JURINA,
folkloristkinja**

Piše
Maja Šimunić

Procvat folklora na lokalnoj razini

Senka Jurina, folkloristkinja, voditeljica Folklornog ansambla KUD-a Zabok, predsjednica Hrvatskog društva folklornih koreografa i voditeljja za Glas Zagorja progovorila je o očuvanju folklora i tradicijske kulture u Zagorju, ali i na nacionalnoj razini. Osvrnula se i na projekte koje je, zajedno s kolegama, pokrenula te je spomenula važnost smotri za razvoj folklorne baštine.

Možete li za početak definirati i odrediti sam pojam folklor?

Pojam folklor prema Klaiću (Rječnik stranih riječi) podrazumijeva narodne umotvorine: pjesme, priče, izreke, običaje, plesove, nošnju itd.

U našem društvu taj termin postao je sinonim za uvježbavanje narodnih pjesama, plesova i glazbe za izvođenje na sceni u narodnim nošnjama. Nažalost, u posljednje vrijeme, taj termin prečesto koriste novinari opisujući vandalsko i huligansko ponašanje onih koji sebe nazivaju navijačima na sportskim terenima i nekulturnu retoriku naših saborskih zastupnika. Stoga bih iskoristila ovu priliku i istaknula da to nema nikakve veze s folklorom i folklorasima koji nastoje sačuvati najljepše i najveće vrijednosti narodnog stvaralaštva.

Potreba istinitosti i vjerodostojnosti prezentacije folklorne baštine

Smatrate li da se posljednjih godina više pažnje pridaje očuvanju tradicijske kulture, pa tako i folklor?

Pripremajući se za svoje izlaganje na posljednjem Stručnom skupu hrvatskih folklornih koreografa i voditelja koji je prošle godine održan u Zagrebu na temu koja je sadržana u vašem pitanju, došla sam do saznanja da su tradicijska kultura i folklor doživjeli svojevrsni procvat na lokalnoj razini, dok je u velikim gradskim središtima u laganoj stagnaciji. Jedinice lokalne uprave prepoznaju vrijednosti očuvanja pučkog stvaralaštva što je jako važno jer ono najbolje egzistira u svom prirodnom okruženju, tj. tamo gdje je i nastalo. Društvo pruža puno prostora tradi-

cijskoj kulturi, ali moram naglasiti da je njeno očuvanje prepušteno amaterima, što neminovno dovodi u pitanje istinitost i vjerodostojnost prezentiranja folklorne baštine u čemu je njena najveća vrijednost. Tim poslom bave se folklorni voditelji i koreografi koji u našoj zajednici ne uživaju apsolutno nikakav kredibilitet.

Koliko je važno da osobe koje se bave folklorom budu educirane i upućene u cjelokupnu tradiciju i običaje? Postoji li neka edukacija za takve ljude u Hrvatskoj?

Članovi folklornih društava su plesači, pjevači i svirači raznih dobrih skupina sa zajedničkim ciljem da kroz narodne pjesme i plesove zadovoljavaju neke svoje potrebe. No njih netko tim vještinama treba poučavati, a da bi se nešto poučavalo treba jako dobro poznavati folklornu građu, ali isto tako i ovladati raznim pedagoškim, psihološkim, metodič-

kim, menadžerskim, pa čak i pravnim znanjima. Formalnog obrazovanja za folklorne voditelje u našem obrazovnom sustavu nema. Znanja o folklornoj građi može se steći na Hrvatskoj školi folklor kroz ciklus od četiri godine, u trajanju od 15 dana ljeti i 10 dana zimi, na seminarima dječjeg folklor Ethno, te na raznim povremenim regionalnim seminarima. No, to je samo osnova koju svaki voditelj nadograđuje potpuno individualno proučavanjem literature, terenskim istraživanjem, praćenjem smotri izvornog folklor itd. Drugim riječima, svatko se sam

Polka, drmeš i šroteš. Prema pouzdanim izvorima, polku je izmislila jedna Čehinja tridesetih godina 19. st. Ples se ubrzo proširio cijelom Europom, a u Zagorju je posebno dobro prihvaćen. Zagorci su polki udahnuili svoje karakteristične elemente i tako danas imamo cijelu lepezu raznih inačica polke. Drmeš je autohtoni hrvatski ples kojeg susjedni narodi ne poznaju, a Zagorci su bili pravi virtuoz u plesanju drmeša tako da i danas u folklornom žargonu kažemo da su Zagorci *drmešari*. Šroteš je jedinstven i originalan ples, koji se pleše samo u Zagorju, a karakterističan je po tome jer plesna figura dočarava starinski način usitnjavanja kukuruza – *šrotanje*.

Ako se osvrnemo na naše Zagorje, postoji li potencijal i interes među mladim plesačima?

Osnovu zagorske nošnje čini takozvana bjelina. Ona je odraz materijalnih prilika stanovništva u vremenu kada je nastala. Krasi je jednostavnost po čemu se očigledno razlikuje od nošnji bogatijih krajeva Hrvatske, a najzanimljiviji njena je ženska košulja koja se u Zagorju naziva rukavac ili opleček, a karakteristična je po kroju jer su rukavi ušivani u ovratnik, a na stražnjoj strani seže samo do pola leđa.

snalazi kako zna i umije ne bi li došao do potrebnih saznanja, prema vlastitom nahođenju i, što je neobično važno za istaknuti, prema vlastitim financijskim mogućnostima. Naime, društvo ulaže znatna novčana sredstva u nošnje, instrumente i putovanja, ali u edukaciju voditelja apsolutno ništa.

Polka, drmeš i šroteš

Koji su karakteristični i prepoznatljivi folklorni plesovi Hrvatskog zagorja?

Interes mladih potpuno odgovara načinu prezentacije folklor među mladima. Vidimo da folklor u medijima gotovo nema, a nerijetko ono što se prikazuje odašilje poruku da je to nešto za stare ljude. To, naravno, uopće nije točno, jer iz vlastitog iskustva znam da, primjerice, moje koreografije, što zbog složenosti, što zbog dinamike, iskusni stariji plesači teško izvode. Isto tako znam da kad se mladima folklor prezentira na njima prihvatljiv način, doživljavaju ga kao nešto zanimljivo i izazovno.

Kada govorimo o tamburaškim orkestrima unutar KUD-ova, kako ocjenjujete interes za sviranje takve vrste glazbe?

Gotovo svi KUD-ovi u Zagorju su deficitarni kad je riječ o tamburašima. U Zagorju tamburaša ima, ali nekako se sve češće opredjeljuju za sviranje glazbe koja je novokomponirana na području Zagorja. Takva vrsta glazbe manje je zahtjevna od folklorne, a i prateći soliste svirači su daleko više eksponirani nego unutar folklornog ansambla. No, htjela bih istaknuti da tambura nije autohtoni zagorski instrument. Ona se ovdje udomačila uslijed raznih političkih i kulturoloških kretanja. Daleko prije tambure Zagorci su svirali violine, a violinista danas u Zagorju imamo premalo.

MLADI I IDENTITET

Prije nekoliko godina pokrenuli ste projekt *Hrvatsko salonsko kolo* među srednjoškolcima. Kako se rodila ideja za projekt takve vrste?

Projekt *Hrvatsko salonsko kolo* hrvatskih maturanata osmislio je istaknuti folklorni koreograf i stručnjak Goran Knežević nakon što su hrvatski maturanti na gradskim trgovima počeli plesati francusku Kvadrilju. Projekt je prosljedio svim županijama i naša KZŽ je to prepoznala i poduprla. Nakon edukacije profesora tjelesne i zdravstvene kulture, zagorskih srednjih škola koju sam provodila kao voditelj projekta za

našu županiju, Salonsko kolo plesali su maturanti sedam zagorskih srednjih škola, no projekt se održao i saživio u Zaboku gdje se izvodi na središnjem trgu uz potporu KUD-a Zabok, dok se u Bedekovčini izvodi na školskom igralištu.

Osim za srednjoškolce i za osnovnoškolce je pokrenut projekt folklornog karaktera pod nazivom *Cunge, cunge, cungeraj* kojem je cilj da učenici osnovnih škola savladaju neke osnovne zagorske plesove. Kako ste zadovoljni realizacijom projekta?

Projekt obuhvaća osam zagorskih narodnih plesova koji po svojoj

Tambura nije autohtoni zagorski instrument. Ona se ovdje udomačila uslijed raznih političkih i kulturoloških kretanja. Daleko prije tambure Zagorci su svirali violine, a violinista danas u Zagorju imamo premalo.

složenosti odgovaraju svakom pojedinom uzrastu osmoškolaca. Cilj je da djeca kvalitativno upoznaju tradicijsku građu svojeg kraja, jer kaže se da tradiciju negujemo da ne zaboravimo odakle smo, ali isto tako narodni ples je sredstvo kojim potičemo djecu na kretanje, razvijanje, koordinaciju, osjećaj za ritam, zajedništvo, jačanje samopouzdanja i međusobnog uvažavanja i drugih socioloških karakteristika. Realizacijom projekta sam jako zadovoljna jer iz godine u godinu primjećujem izuzetan napredak baš u tim sociološkim i pedagoškim elementima.

Koliko su smotre važne za očuvanje folklorne baštine? Kakvi su Vaši dojmovi s nedavno održane smotre u Krapini?

Smotre su iznimno važne u poticajnom smislu za sve koji se bave folklornim amaterizmom, jer je to jedino mjesto gdje se dobiva ocjena

kvalitete rada pojedinog ansambla i voditelja od mjerodavnih folklornih stručnjaka. Smotra folklor KZŽ svake je godine sve bolja i bolja i vidljivo je da svatko na smotri želi predstaviti svoj rad u najboljem svjetlu. Tako je bilo i ove godine kada je u ulozi stručnog selektora bio Goran Knežević koji je konstatirao da je to bila gotovo najbolja smotra od svih u Hrvatskoj koje je on ocjenjivao. Ta me činjenica posebno veseli, jer još prije desetak godina u javnosti se mislilo da Zagorje ima četiri plesa i na folklornoj sceni nas nigdje nije bilo. Danas u Zagorju djeluje gotovo četrdeset folklornih grupa raznih dobrih granica koje prezentiraju folklornu baštinu svog kraja, jedino što mislim da nisu adekvatno iskorištene u turističke svrhe isto kao što bih sugerirala mjerodavnicima da pri likom izbora ansambala koji predstavljaju našu županiju izvan njenih granica konzultiraju struku.

KVALITETA I SIGURNOST PEKOMOVIH PROIZVODA

Pekom
KRAPINA d.o.o.

www.pekom.hr

Stalno poboljšanje kvalitete naših proizvoda najvažniji je cilj tvrtke PEKOM d.o.o. Krapina. Zbog toga smo prije gotovo pet godina uveli sustav upravljanja kvalitetom ISO 9001.

Upravo je briga o kvaliteti proizvoda, koja se prati od ulaska sirovina, u svakoj fazi proizvodnje, pa sve do izlaska proizvoda iz tvornice, najvažnija stavka Pekomova poslovanja.

Zajedno sa sustavom ISO 9001 uveden je i sustav upravljanja sigurnošću hrane HACCP. Zasniva se na identifikaciji i analizi specifičnih opasnosti, te utvrđivanju preventivnih mjera kojima se rizik proizvodnje i nastanka potencijalno opasne hrane uklanja.

Našim partnerima i kupcima tako omogućujemo vrhunsku kvalitetu i zdravstvenu ispravnost naših proizvoda, a time i užitek pri konzumaciji.

Ivan Smetko
Quality Manager i
voditelj HACCP tima

DOBAR TEK - VAŠ PEKOM